Exam.Code:0002
Sub. Code: 0132

2071

B.A./B.Sc. (General) Second Semester

Music (Vocal)

Paper: Theory

(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours | Max. Marks: 45

NOTE: *Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I - IV.*

x-x-x

UNIT – I

I. Describe various historical developments of North India in modern period. (9)

II. What is nad? Explain its type and qualities. (9)

UNIT – II

III. Define the following terms:-
Aroh-Avroh, Tali-khali, Vibhag (9)

IV. Explain gun dosh of a gayak. (9)

UNIT – III

V. Define laya and its types. (9)

VI. Give life sketch and contributions of Pt. Vishnu Digamber Paluskar. (9)

UNIT – IV

VII. Write in notation a chota khyal with two taans in any raga from your course. (9)

VIII. a) Write in notation ektal with description.
b) Describe Raga kafi. (9)

UNIT – V

IX. Attempt any nine of the following:-

a) Define Matra. (30 words)
b) What is avartan? (30 words)
c) Write theka of tal kehrwa. (30 words)
d) Write two contributions of Pt. V.N. Bhatkhande.
e) Name two books of Pt. V. Digambar Paluskar.
f) Write Alankar having Re-Dha komal swara.
g) What is thaat? (30 words)
h) Name two Thaat.
i) Swara of Todi Thaat.
j) Two rules of formation of Thaat.
k) Two gayan shalies of classical music.
l) Two artists of classical music.
m) Gayan samay of Raga Yaman and Kafi. (9×1)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

नोट: किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दें। प्रत्येक भाग (1-4) से एक–एक प्रश्न का चयन करें। प्रश्न–9 (भाग–5) अनिवार्य है।

-*-*-*-

भाग–1

1. आधुनिक काल में उत्तर भारत के विभिन्न ऐतिहासिक विकासों का वर्णन कीजिए।

2. नाद क्या है? इसके भेद और विशेषता की व्याख्या कीजिए।

भाग–2

3. निम्न वक्तव्यों की व्याख्या कीजिए:–
आरोह–अवरोह, ताली–खाली, विभाग

4. एक गायक का गण दोषों का वर्णन कीजिए।

भाग–3

5. लय की परिभाषा लिखिए और प्रकारों का वर्णन कीजिए।

6. पं. विष्णु दिगंबर पलुस्कर का जीवन चरित्र और योगदान बताइए।

भाग–4

7. अपने पाठयक्रम के किसी भी राग में दो तानों के साथ छोटा ख्याल की अंकन पद्धति लिखिए।

8. (क) एकताल अंकन पद्धति को विवरण सहित लिखें।
(ख) राग काफी का वर्णन कीजिए।

भाग–5

9. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों का उत्तर दीजिए:–
(क) मात्रा की परिभाषा लिखिए। (३० शब्द)
(ख) अवतरण क्या है? (३० शब्द)
(ग) ताल कहरवा का ठेका लिखिए। (३० शब्द)
(घ) पंडित वी.एन. भातखंडे के दो योगदान लिखिए।
(ङ) पं. वी. दिगंबर पलुस्कर की दो पुस्तकों के नाम लिखिए।
(च) अलंकार लिखिए जिसमें रे–धा कोमल स्वर हो।
(छ) थाट क्या है? (३० शब्द)
(ज) दो थाटों के नाम बताइए।
(झ) तोड़ी थाट का स्वर।
(ञ) थाट के गठन के दो नियम।
(ट) शास्त्रीय संगीत की दो गायन शैलियाँ।
(ठ) शास्त्रीय संगीत के दो कलाकार।
(ड) राग यमन और काफी का गायन समय।

-*-*-*-

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

-*-*-*-

ਭਾਗ-1

1. ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾਂ ਵਰਣਨ ਕਰੋ.

2. ਨਾਦ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ.

ਭਾਗ-2

3. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ: -
ਅਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ, ਤਾਲੀ-ਖਾਲੀ, ਵਿਭਾਗ

4. ਇੱਕ ਗਾਇਕ ਦੇ ਗਣ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ.

ਭਾਗ-3

5. ਲਯ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾਂ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ.

6. ਪ੍ਰਿੰ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੂਸਕਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੱਸੋ.

ਭਾਗ-4

7. ਆਪਣੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਛੋਟ ਖਿਆਲ ਦੀ ਅੰਕਣ ਪਧੱਤੀ ਲਿਖੋ.

8. (ੳ) ਇਕਤਾਲ ਦੀ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਅੰਕਣ ਪਧੱਤੀ ਲਿਖੋ.
(ਅ) ਰਾਗ ਕਾਫੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ.

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:–
(ੳ) ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ. (30 ਸ਼ਬਦ)
(ਅ) ਅਵਤਰਣ ਕੀ ਹੈ? (30 ਸ਼ਬਦ)
(ੲ) ਤਾਲ ਕੇਹਰਵਾ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਖੋ. (30 ਸ਼ਬਦ)
(ਸ) ਪ੍ਰਿੰ. ਵੀ.ਐਨ. ਭਾਤਖੰਡੇ ਦੇ ਦੋ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ।
(ਹ) ਪੰ. ਵੀ. ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੂਸਕਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਂ.
(ਕ) ਅਲੰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੀ-ਧਾ ਕੋਮਲ ਸਵਰਾ ਲਿਖੋ.
(ਖ) ਥਾਟ ਕੀ ਹੈ? (30 ਸ਼ਬਦ)
(ਗ) ਦੋ ਥਾਟਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦਿਓ.
(ਘ) ਤੋੜੀ ਥਾਟ ਦਾ ਸਵਰ.
(ਙ) ਥਾਟ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਦੋ ਨਿਯਮ.
(ਚ) ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗਯਾਨ ਸ਼ੈਲਿਆਂ.
(ਛ) ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਦੋ ਕਲਾਕਾਰ.
(ਜ) ਰਾਗ ਯਮਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸਮਾਂ.

-*-*-*-